

PERSDOSSIER

Context en informatie bij het
Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei

juni 2021

RUIMTE VOOR WATER

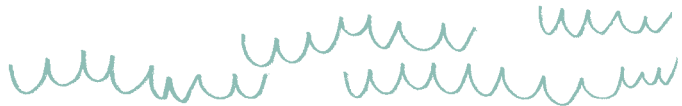
Samen werken aan een **DENDER** in balans

1 Context & doelstellingen van het Strategisch Plan

De Dendervallei is gevoelig voor overstromingen en droogte, met schade tot gevolg. Dat komt door het typische reliëf, maar ook door de toegenomen bebouwing in de vallei en door de klimaatverandering. We verwachten in de toekomst steeds extremere weersomstandigheden: langere neerslagperiodes en langere droogteperiodes. Om schade door wateroverlast en -schaarste in de toekomst te vermijden, is er dus actie nodig.

De Vlaamse Waterweg nv, Departement Omgeving en Provincie Oost-Vlaanderen bundelden daarom eind 2019 hun krachten en startten samen het Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei op. Dat doen ze vanuit hun verantwoordelijkheid voor het waterbeheer en het ruimtelijk beleid in de Dendervallei. Met dit Strategisch Plan gaan ze niet alleen **op zoek naar oplossingen voor wateroverlast en -schaarste, maar koppelen ze die ook aan kansen voor de vallei**. Denk maar aan mogelijkheden op het vlak van wonen, economie, natuur, landbouw en toerisme. Het einddoel van het Strategisch Plan is om een 'voorkeurs-alternatief' voor te leggen aan de Vlaamse Regering. Dat is een combinatie van verschillende maatregelen die in de Dendervallei ingezet worden en zo samen wateroverlast en -schaarste aanpakken én tegelijkertijd meerwaarde creëren.

2 Eén missie, vijf ambities

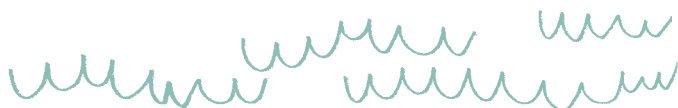

Het Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei vertrekt vanuit een duidelijke missie: het verminderen van het overstromingsrisico in de Dendervallei met aandacht voor ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarden.

Die missie vormt samen met 5 duidelijke ambities ons kompas om tot een veerkrachtige Dendervallei te komen.

- > **AMBITIE 1:** Maximaal inzetten op een integrale benadering van het waterbeheer
- > **AMBITIE 2:** Versterken van groenblauwe dooradering
- > **AMBITIE 3:** Versterken van de landschappelijke identiteit en beleving
- > **AMBITIE 4:** Versterken van een adaptief productief landschap
- > **AMBITIE 5:** Bijdragen aan een unieke en diverse leefomgeving in de Dendervallei

Uitgebreide informatie leest u in de ambitienota die u kan downloaden via ruimtevoorwater.be

3 Een complex verhaal met belangrijke uitgangspunten

Principes van Meerlaagse Waterveiligheid

De waterbeheerders in Vlaanderen werken volgens de principes van Meerlaagse Waterveiligheid. Die principes stellen dat er verschillende soorten maatregelen nodig zijn om schade door wateroverlast op een duurzame manier te verminderen.

- > **Protectieve maatregelen** die beschermen tegen overstromingen en overstromingen beheersen (vb. dijken, keermuren ...)
- > **Preventieve maatregelen** die schade door overstromingen voorkomen (vb. slim (ver)bouwen, regenwater opvangen en hergebruiken ...)
- > **Paraatheidsmaatregelen** die ervoor zorgen dat als de rivier toch overstroomt, men voorbereid is (vb. waterdichte mobiele schotten voor de deur, zandzakjes ...)

Iedereen kan dus zijn steentje bijdragen om wateroverlast en -schaarste in de toekomst te voorkomen.

Van welke klimaatvoorspellingen gaan we uit?

Bij de opmaak van het Strategisch Plan gaan we uit van klimaatscenario's die voorspellingen doen voor het jaar 2050 en van het 'hoog klimaatscenario'. Dit is in lijn met de uitgangspunten die gehanteerd worden in het Stroomgebiedbeheerplan 2022-2027, dat momenteel in openbaar onderzoek is.

Wat houdt dat hoog klimaatscenario nu juist in?

Er zijn door de klimaatverandering meteorologische gevolgen te verwachten voor een aantal parameters. Bijvoorbeeld de totale zomer- of winterneerslag, het aantal natte en droge dagen, de verdamping. Dat heeft ook effect op de waterlopen. Het opgevangen hemelwater stroomt naar de grachten en beken en uiteindelijk naar de Dender. Op die manier zorgt klimaatverandering ook voor een andere waterhuishouding in de Dender.

De gevolgen van het hoog klimaatscenario voor het klimaat zelf zijn voor Vlaanderen uitvoerig beschreven in [het Mira klimaatrapport 2015](#). Met behulp van klimaatmodellen zijn de meteorologische veranderingen voorspeld.

Welke gebieden dreigen te overstroomen bij dergelijke voorspellingen?

Afhankelijk van de weersomstandigheden overstroomen bepaalde gebieden geregeld en andere slechts bij uitzonderlijk slechte weersomstandigheden. Door de klimaatverandering verwachten we steeds extremere weersomstandigheden. De gebieden die nu slechts uitzonderlijk overstroomen, dreigen daardoor **steeds vaker met wateroverlast te kampen te krijgen**.

Vernieuwing van de stuwen in Vlaanderen

De Vlaamse stuwen op de Dender zijn sterk verouderd. Ze dateren van rond het jaar 1860. Die houten balkenstuwen worden nog handmatig bediend en hun afvoercapaciteit is te beperkt. Om de Dender ook in de toekomst bevaarbaar te houden en wateroverlast te beperken, worden **zes van de acht stuwen op Vlaams grondgebied vernieuwd** en wordt de stuw van Terafene afgeschaft. De stuw van Dendermonde werd al gerenoveerd in 2012. De Vlaamse Waterweg nv voorziet om de vernieuwde stuwen van Geraardsbergen, Idegem, Pollare, Denderleeuw, Aalst en Denderbelle in de toekomst ook uit te rusten met geautomatiseerde klepbalgen. Die zorgen voor meer nauwkeurigheid, snelheid en veiligheid.

Opwaardering Dender tussen Aalst en Dendermonde

Om de rivier tussen Aalst en Dendermonde **toegankelijker te maken voor grotere binnenschepen**, bereidt De Vlaamse Waterweg nv de opwaardering van de Dender voor. Op dit moment kunnen er alleen schepen tot 600 ton tussen de Schelde en deze twee steden varen. Om van de rivier ook in de toekomst een economisch rendabele transportweg te maken, maken we de Dender klaar voor schepen tot 1350 ton. Het project 'Opwaardering Dender' wordt in twee fasen uitgevoerd:

- > In een **eerste fase** vernieuwt De Vlaamse Waterweg nv het stuwsluiscomplex in Denderbelle.
- > In een **tweede fase** worden aanpassingswerken uitgevoerd aan het pand tussen Dendermonde en de ringbrug in Aalst.

4 Eerste werf binnen Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Dender

Ruimte voor Water Dendervallei vormt de eerste werf in het kader van het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Dender, een initiatief van minister van Omgeving Zuhair Demir, minister van Mobiliteit en Openbare Werken Lydia Peeters en de Provincie Oost-Vlaanderen. Met dit Territoriaal Ontwikkelingsprogramma worden over de gemeentelijke en sectorale grenzen heen de ruimtelijke uitdagingen in de Dendervallei aangepakt.

“Met het T.OP Dender wordt de gebiedsgerichte werking verankerd in een structurele samenwerkingsvorm. Zo versterken we de realisatiekracht in de Dendervallei. Door de krachten en middelen te bundelen, kunnen we zowel bovenlokale ruimtelijke projecten uitvoeren als de realisatie van lokale quick wins stimuleren” zegt An Vervliet, gedeputeerde ruimtelijke planning bij Provincie Oost-Vlaanderen.

Zo zijn er projecten opgezet die de omgevingskwaliteit in de Dendervallei verbeteren, maar ook economische groei stimuleren en de effecten van de klimaatopwarming bufferen. Wateroverlast en -schaarste beperken, maakt daar deel van uit.

“Het Strategisch Plan ‘Ruimte voor Water – Dendervallei’ brengt de geïntegreerde werkwijze van T.OP Dender in de praktijk. Naar analogie met de ervaringen rond de actualisatie van het Sigmaplan, wordt in overleg met heel wat actoren naar oplossingen gezocht die het overstromingsrisico in de Dendervallei verminderen, maar tegelijk ook meerwaarde creëren op het vlak van wonen, werken, natuur, landbouw en toerisme.”
Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken

Meer informatie over het Territoriaal Ontwikkelingsprogramma Dender vindt u op oost-vlaanderen.be/wonen-en-leven/ruimtelijke-planning/projecten/territoriaal-ontwikkelingsprogramma-dender.html.

5 Deel van stroomgebied-beheerplan voor de Schelde

Daarnaast maakt het Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei deel uit van het stroomgebiedbeheerplan Schelde voor 2022-2027. De [Europese Kaderrichtlijn Water en de Overstromingsrichtlijn](#) verplichten waterbeheerders om stroomgebiedbeheerplannen op te maken. Die plannen moeten maatregelen bevatten die een goede watertoestand bekomen en de negatieve gevolgen van overstromingen verminderen, in dit geval voor de Schelde en zijn zijrivieren.

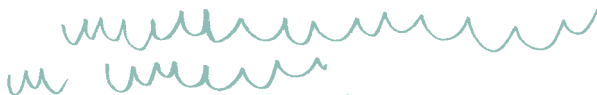
Meer informatie over de stroomgebiedbeheerplannen vindt u via sgbp.integraalwaterbeleid.be

6 Participatie & communicatie

De opmaak van het Strategisch Plan Ruimte voor Water Dendervallei gebeurt in **overleg met verschillende actoren én inwoners en bezoekers van de Dendervallei**. Zo werken we structureel samen met de 9 Dendergemeenten (Dendermonde, Lebbeke, Aalst, Denderleeuw, Liedekerke, Roosdaal, Ninove, Affligem en Geraardsbergen), verschillende Vlaamse en provinciale overheden, waterbeheerders, natuurorganisaties, de landbouwsector, toeristische organisaties en actiegroepen. De lokale kennis van deze actoren helpt ons om probleemzones in kaart te brengen, kansen te zien en concrete, toepasbare oplossingen uit te werken.

Omdat de overstromings- en droogteproblematiek complexer is dan ze lijkt, vinden we het belangrijk om de verschillende stakeholders van het Strategisch Plan goed te informeren en betrekken. We geven u hieronder een **overzicht** van de verschillende acties die we in het kader daarvan al hebben genomen.

Gebiedsgericht Thematisch Overleg Ruimte voor Water

Doel?

Betrekken van de verschillende georganiseerde stakeholders bij de opmaak van het Strategisch Plan.

Wie?

De opdrachtgevers, de 9 Dendersteden en -gemeenten, Vlaamse en provinciale overheden, natuurorganisaties, toeristische organisaties, landbouw- en economische organisaties, waterbeheerders en actiegroepen.

Hoe?

- Jaarlijks 4 bijeenkomsten, fysiek of online (webinars, online workshops & discussiegroepen).
- Daarnaast organiseren we geregeld extra (thematisch of gebiedsspecifiek) overleg tussendoor.

Gemeentegesprekken

Doel?

Betrekken van de 9 betrokken Dendergemeenten. De gemeentebesturen informeren over en de visie van die besturen kennen op de verschillende mogelijke combinaties van maatregelen of alternatieven.

Hoe?

Op regelmatige basis organiseren we bilaterale gesprekken met de gemeentebesturen. Besturen die interesse hebben, kunnen ook deelnemen aan het Gebiedsgericht Thematisch Overleg (GTO).

Wie?

De gemeentebesturen van de 9 betrokken Dendergemeenten: Aalst, Affligem, Denderleeuw, Dendermonde, Geraardsbergen, Lebbeke, Liedekerke, Ninove, Roosdaal

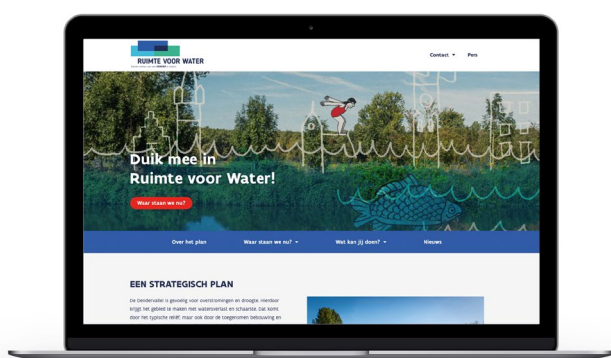
sept 2020 Infocampagne richting breder publiek

Doel?

- Bewustmaken van de uitdagingen en kansen die op tafel liggen om in de toekomst met wateroverlast en waterschaarste om te gaan.
- Informeren over het Strategisch Plan en het participatieproces.

Communicatiemiddelen?

- Postkaartjes in brievenbussen van de inwoners en bedrijven in de 9 Dendergemeenten
- Pop-up infotentoonstelling in elke gemeente
- Nieuwe website www.ruimtevoorwater.be
- Facebookpagina

dec 2020 Sensibiliserings- en participatiecampagne jan 2021 richting breder publiek

Doel?

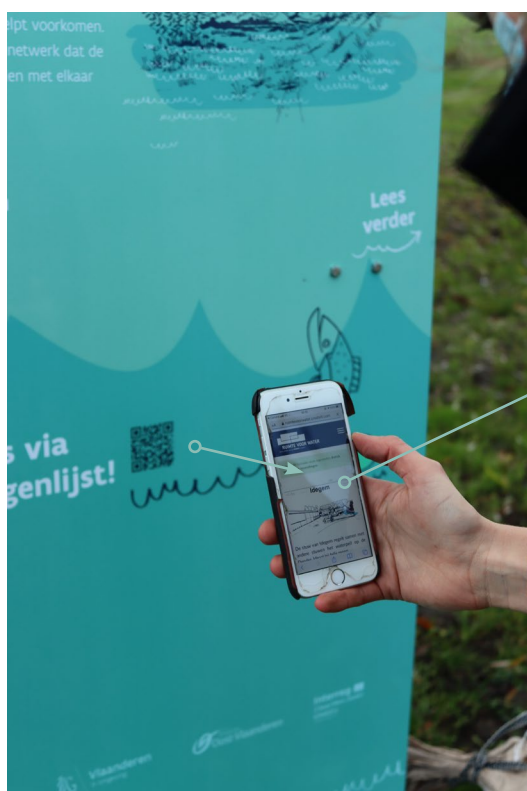
- Bewustmaken van het feit dat wateroverlast op verschillende manieren kan aangepakt worden en dat die oplossingen ook kansen creëren op andere vlakken (bv. Toerisme, economie, natuur, landbouw, ...).
- Voeling krijgen met wat leeft bij het brede publiek in functie van het samenstellen van combinaties van maatregelen (ook wel 'alternatieven' genoemd).

Hoe?

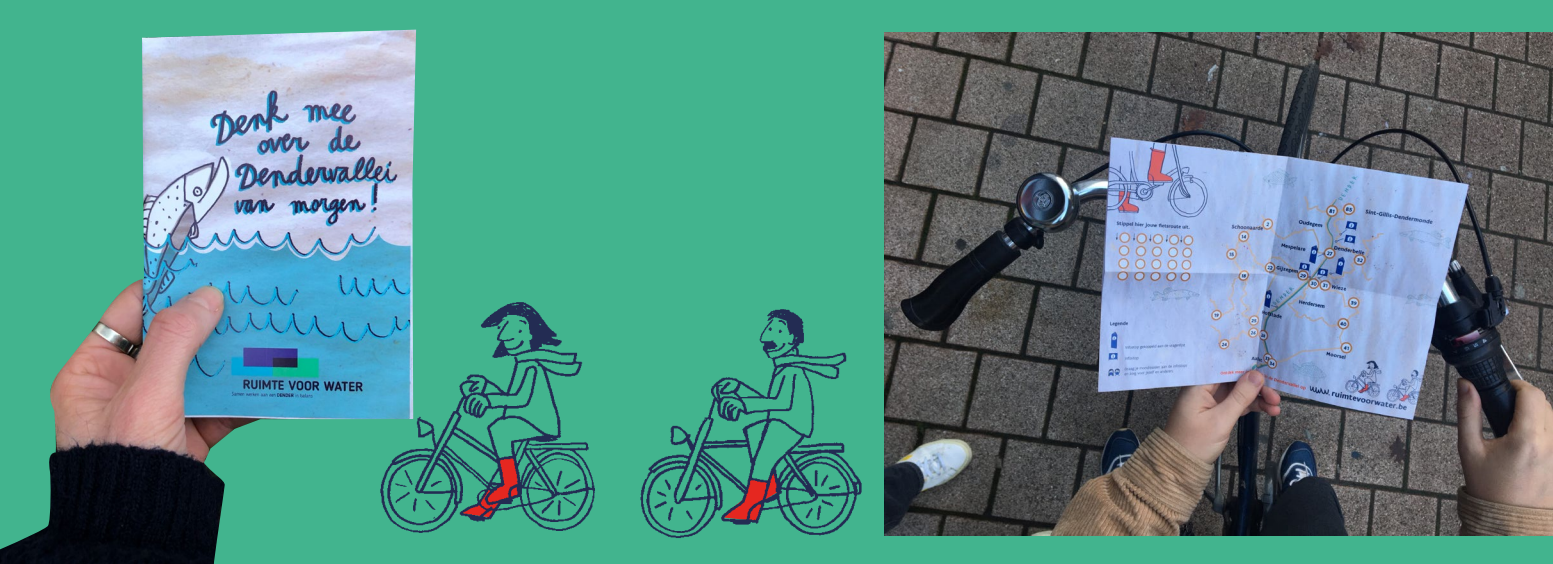
Door voor bepaalde overstromingsgevoelige plekken verschillende mogelijke oplossingen (scenario's) in beeld te brengen. Daarop werd feedback gegeven via een online vragenlijst.

Communicatiemiddelen

- Video met oproep om de scenario's te ontdekken en deel te nemen aan de online vragenlijst
- Infopanelen en infoborden langs de Dender op overstromingsgevoelige plekken
- Uitnodiging met fietsroutekaart
- Online vragenlijst
- Facebookcampagne

Doel?

Het ambitiedocument vormt het **kompas voor het Strategisch Plan**. Het licht de missie van het project toe en concretiseert die in 5 ambities. In de komende maanden werken we in overleg met de verschillende stakeholders in de Dendervallei verschillende combinaties van maatregelen uit. Het ambitiedocument zorgt ervoor dat deze combinaties of 'alternatieven' steeds tegemoetkomen aan de vooropgestelde missie en ambities. Dit document werd in de loop van 2020 opgesteld in overleg met de leden van het Gebiedsgericht Thematisch Overleg (GTO) Ruimte voor Water en werd door deze leden finaal goedgekeurd begin 2021. In maart 2021 werd het publiek ter beschikking gesteld op de website.

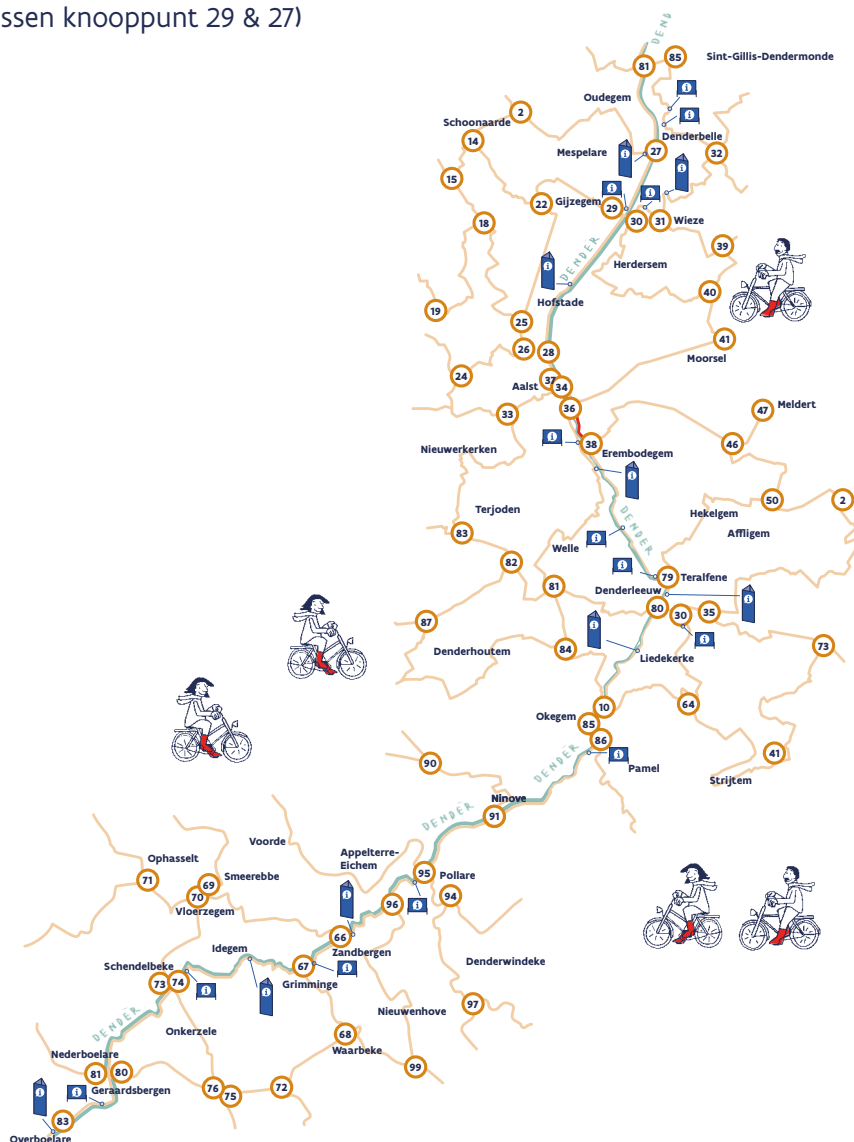

dec 2020 Fietsparcours jan 2021 met online bevraging

Tussen 14 december 2020 en 17 januari 2021 kregen de inwoners en bezoekers van de Dendervallei de kans om feedback te geven op mogelijke scenario's om wateroverlast aan te pakken in de toekomst. Dat kon aan **pop-up-infototems in de Dendervallei** via de smartphone, of van thuis uit (online).

Over volgende plekken kon men meedenken en feedback geven op de voorstellen:

1. Majoor van Lierdelaan – Geraardsbergen (knooppunt 83)
2. Stuw Idegem - Geraardsbergen (tussen knooppunt 74 & 67)
3. Zandbergen – Geraardsbergen (tussen knooppunt 66 & 96)
4. Oude Dendermeersen – Denderleeuw (tussen knooppunt 10 & 80)
5. Begijnenmeers - Liedekerke (tussen knooppunt 80 & 79)
6. Erembodegem - Aalst (tussen knooppunt 79 & 38)
7. Bedrijventerreinen Hofstade & Wijngaardveld - Aalst (tussen knooppunt 28 & 29)
8. Natuurdomein Beneden – Dender – Lebbeke (tussen knooppunt 31 & 32)
9. Mespelare - Dendermonde (tussen knooppunt 29 & 27)

Na de publieksraadpleging gingen de experts verder aan de slag. Ze werkten 4 mogelijke combinaties van maatregelen of 'alternatieven' uit voor de Dendervallei. Tijdens een intensieve cocreatiemaand gaan ze hierover in gesprek met alle betrokken stakeholders:

- 31/05 en 01/06 Gemeentegesprekken
- 02/06 Gebiedsgericht Thematisch Overleg

Ten slotte stellen we de 4 alternatieven eind juni voor tijdens 3 infomarkten. Daarop verwelkomen we inwoners van de Dendergemeenten en andere geïnteresseerden voor een leerrijke en leuke namiddag aan de waterkant, met:

- Huis-tuin- en wat kan jij doen-tips
- Een interactief parcours op kindermaat
- Een testrit op een Denderbike
- Een rondleiding in de nieuwe sluis van Aalst (enkel op 27/06)
- Een infomarkt met alle informatie over Ruimte voor Water

Onze experts vertellen er alles over de 4 alternatieven en luisteren naar de feedback van de bezoekers.

De infomarkten vinden plaats op (locaties worden nog aangevuld)

- **Woensdag 23 juni** – Geraardsbergen: Evenementenweide naast De Doos (parking A), Provinciaal Domein De Gavers, Onkerzelestraat 280
- **Zaterdag 26 juni** – Denderleeuw: Hof ter Leeuwe en fietsbrug, Dorp 18
- **Zondag 27 juni** – Aalst: terrein The Outsiders, Sportcomplex Schotte, Kapellekensbaan 8

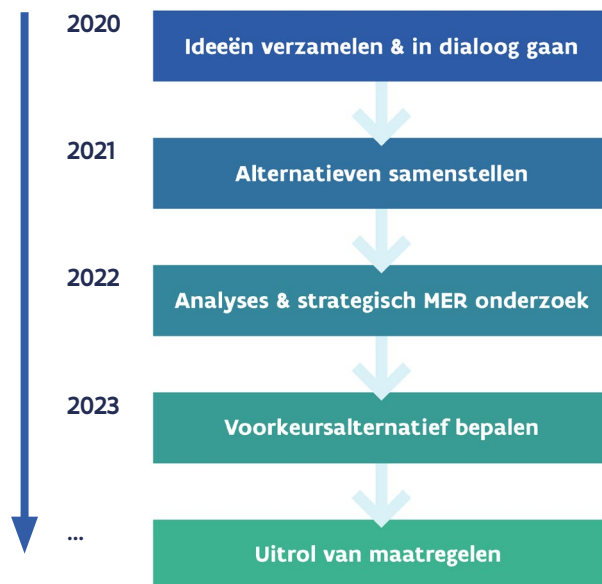
Telkens van 14u tot 18u.

Vooraf inschrijven is verplicht en kan via www.ruimtevoorwater.be

7 Verdere proces en participatie

In de komende maanden verwerken we de feedback die we krijgen op de mogelijke combinaties van maatregelen of 'alternatieven'. Eind 2021 willen we deze samenvatten in een alternatievennota.

Die zal de basis vormen voor een vervolgtraject, waarbij de alternatieven een grondige studie doorlopen. Een Strategische MER-procedure met publieke raadplegingsronde, kosten-baten-analyses en andere studies zorgen ervoor dat de verschillende actoren in de Dendervallei uiteindelijk samen tot een gefundeerde keuze voor een 'voorkeursalternatief' komen, dat vervolgens door de Vlaamse Regering wordt goedgekeurd.

8 In beeld

Via drive.google.com/drive/folders/1eezeMMbBwow71j-olZdVMUu87dETkbBL vindt u verschillende beelden en kaartmateriaal van de participatie- en communicatieacties. U kunt deze beelden rechtenvrij gebruiken.

9 Contact

Heeft u vragen, wenst u meer informatie of een plaatsbezoek?
Aarzel dan niet om ons te contacteren. We staan u graag te woord.

Provincie Oost-Vlaanderen:	Wim L'Ecluse	+32 474 34 51 92
De Vlaamse Waterweg nv:	Liliane Stinissen	+32 498 97 53 21
Departement Omgeving:	Brigitte Borgmans	+32 473 73 28 30

 www.ruimtevoorwater.be

 info@ruimtevoorwater.be

 [@ruimtevoorwater](https://www.facebook.com/ruimtevoorwater)